

Position Paper Wibz

In deze position paper licht de NVZD haar standpunten toe met betrekking tot het Wetsvoorstel integere bedrijfsvoering zorgaanbieders en jeugdhulpaanbieders (Wibz).

Verhouding doel en middel

De NVZD vindt het belangrijk om fraude in de zorg en misbruik van zorggelden zo goed mogelijk tegen te gaan. Elke euro die door fraude niet op de juiste plek terechtkomt, is er uiteraard één teveel. Zonder aan de realiteit van het probleem te willen voorbijgaan, zijn wij er echter nog altijd van overtuigd dat het overgrote deel van zorgaanbieders en bestuurders vanuit een integere taakopvatting hun functie uitoefenen en zich naar eer en geweten inzetten voor de beste kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van de zorg.

De suggestie dat met een extra wet de integriteit van bestuurders en zorgprofessionals specifiek in de zorgsector gewaarborgd moet worden, doet hieraan geen recht en geeft weinig blijk van vertrouwen. Daarnaast blijft de omvang van het probleem onduidelijk en zijn de incidenten, signalen en vermoedens waar de minister naar verwijst ons inziens onvoldoende om een dergelijke wet in te voeren voor de gehele zorgsector.

Werken vanuit vertrouwen

De NVZD is voorstander van werken in en vanuit vertrouwen. Wij hebben bezwaar tegen deze wetgeving die in wezen wantrouwen ademt ('we vertrouwen niemand, tenzij...') en een overmaat aan (nieuwe, soms overlappende) regels en verantwoording in de hand werkt. De titel van de wet alleen al zet een negatieve toon.

Wij zien dat onze achterban/beroepsgroep de eigen bestuurlijke checks and balances zeer serieus toepast, bijvoorbeeld door te werken met de Governancecode Zorg 2022, zich transparant op te stellen naar raden van toezicht en naar de omgeving, door aanspreekbaar te zijn op blijvende professionele ontwikkeling, betrouwbaarheid, deugdzzaamheid, authenticiteit, zelfinzicht en zelfreflectie hierop.

Het nieuwe wetsvoorstel biedt grond de Wtza-vergunning van een zorginstelling in te trekken of te weigeren op basis van disfunctioneren van een bestuurder, zonder dat er daarbij een verband hoeft te zijn tussen het disfunctioneren en de kwaliteit, toegankelijkheid of betaalbaarheid van te verlenen of verleende zorg. Dat dat verband aanwezig is, is ons inziens juist heel belangrijk bij de beoordeling van een vergunning voor een zorginstelling. De grond betreffende disfunctioneren vinden wij dan ook niet passen binnen de Wtza. Daarnaast kunnen bestuurders nu al persoonlijk aansprakelijk gesteld worden via bestaande wetgeving als er sprake is van aantoonbaar wanbestuur.

Benutten bestaande wet- en regelgeving

Tegen deze achtergrond zien wij meer heil in het beter benutten en toepassen van bestaande wet- en regelgeving en het verstevigen van veldnormen en denken wij dat het belasten van de praktijk met nieuwe regels niet de juiste weg is. Dit zeker ook gezien de inzichten en inspanningen in de afgelopen jaren in het kader van 'Het roer moet om' en IZA om de veelheid aan onnodige en ongewenste administratie te beteugelen. Onderzoek bijvoorbeeld eerst terdege de effecten van de Wtza, gericht op intern toezicht, transparante bedrijfsvoering en jaarverantwoording. Deze wet is nog niet geëvalueerd. En benut de mogelijkheden van bestaande wetgeving en rechtspraak om bestuurders op hun bestuurlijk gedrag en taakuitvoering te toetsen en aan te spreken.

Nadere kanttekeningen bij gewijzigd wetsvoorstel Wibz

- A. Met de aangebrachte wijzigingen wordt deels tegemoetgekomen aan door de NVZD geconstateerde knelpunten. De proportionaliteit van de wet blijft echter ter discussie staan. In de MvT is de probleemanalyse weliswaar verduidelijkt met voorbeelden, signalen uit media, rapporten van toezichthouders en onderzoeksrapporten. Ons inziens blijft de vraag bestaan of het preventief invoeren van publiekrechtelijke normen middels de Wibz de inbreuk op het vrije verkeer van kapitaal, vestiging en diensten rechtvaardigt.

- B. Naar aanleiding van de opmerkingen over de noodzaak en proportionaliteit van de wet is het wetsvoorstel beperkt tot gedrag waarover de signalen zijn ontvangen en waarvoor de grootste risico's worden gezien. De brede open norm over het voeren van een 'integere bedrijfsvoering' is vervangen door specifieke normen. Dit is op zich een verbetering en ondervangt deels het in strijd zijn van het wetsvoorstel met de Governancecode Zorg. De vraag blijft echter of met deze maatregelen het doel wordt bereikt en fraude beter wordt voorkomen dan met al beschikbare middelen en maatregelen. Betere controle, opsporing en handhaving door de toezichthoudende partijen op basis van bestaande regelgeving lijkt ons passender.
- C. De nieuwe wetstekst biedt meer duidelijkheid over de voorwaarden voor winstuitkeringen. Er is van afgezien om bij lagere regelgeving aangescherpte voorwaarden voor bepaalde aanbieders te kunnen stellen, ten behoeve van rechtszekerheid voor investeerders en andere betrokken partijen. De voorwaarde met betrekking tot de kwaliteit en continuïteit van de te verlenen zorg- of jeugdhulp is echter een open norm. Dit geeft weinig rechtszekerheid ten aanzien van de wijze waarop deze norm getoetst zal worden. Verder kan de voorwaarde voor het clienttevredenheidsonderzoek extra administratieve lasten meebrengen.

T.a.v. de weigerings- en intrekkinggronden voor de Wtza-vergunning worden 5 extra gronden voorgesteld, waarbij het er bij toetsing om zal gaan dat het aannemelijk is dat de zorgaanbieder niet aan de gestelde voorwaarden voldoet/zal voldoen.

1. Normale marktvoorwaarden bij van betekenis zijnde transacties met verbonden partijen.
2. Niet verlenen van goede zorg.
3. Disfunctioneren van leden van de dagelijkse/algemene leiding, interne toezichthouders of feitelijke beleidsbepalers, waarbij ernstig risico is voor behoorlijk of rechtmatig bestuur, waarbij de GCZ 2022 richtinggevend is.
4. Het niet beschikken over een deugdelijke administratie.
5. Onvoldoende borging van een goed en rechtmatig functioneren van de zorgaanbieder.

Wij zijn van mening dat de derde en vijfde grond niet horen binnen deze regeling.

T.a.v. de 3e grond: zoals de RvS in haar advies heeft benoemd is de intrekking of weigering van een vergunning niet een passende maatregel om niet-integere personen te weren. Voor de intrekking of weigering van de vergunning is het bij deze grond niet nodig een relatie te leggen tussen die persoon en de gevolgen die dat mogelijk kan hebben voor de kwaliteit, toegankelijkheid of de betaalbaarheid van de zorg. Wij vinden het zeer onwenselijk dat op deze grond het intrekken/weigeren van een vergunning mogelijk zou zijn. Een bestuursverbod is een passend instrument om niet-integere personen te weren. De minister noemt dat deze weg een tijdrovend proces is. Gezien de maatregel en gevolgen voor een bestuurder is het ons inziens ook belangrijk dat hier een grondig en zorgvuldig proces aan voorafgaat. Ook kunnen bestuurders nu al persoonlijk aansprakelijk gesteld worden via een civiele of strafrechtelijke procedure als er sprake is van aantoonbaar wanbestuur.

T.a.v. de 5e grond: deze vangnetbepaling is wat ons betreft te algemeen geformuleerd en geeft te weinig rechtszekerheid.

- D. De NVZD vindt het van belang dat er voor zorgaanbieders passende mogelijkheden zijn om tegen de vergaande overheidsbeslissingen die met deze wet zouden worden geïntroduceerd op te komen. Laagdrempelige en effectieve rechtsbescherming is hierbij van belang, om te voorkomen dat aanbieders/bestuurders ten onrechte met dergelijke sancties worden geconfronteerd. De nieuwe maatregelen die in de wet worden genoemd, vragen om extra rechtsbescherming.

Conclusie

De NVZD adviseert de minister af te zien van invoering van de Wibz. Zet in op versterking van vertrouwen en bestaande wetten, regels, normen en handhaving. En evalueer eerst de effecten van de Wtza.